

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และต้องการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับเพื่อนำเอาผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอนาคต

สมมติฐาน

1. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม
ค่าน *Initiating Structure* และค่าน *Consideration* อยู่ในระดับสูง โดย
แยกพิจารณาจาก

1.1 พฤติกรรมทางการบริหารโดยส่วนรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่จริงอยู่ในระดับสูง

1.2 พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาค่าน *Initiating Structure* และค่าน *Consideration* อยู่ในระดับสูงทั้งสองค่าน

1.3 พฤติกรรมทางการบริหารที่เป็นอยู่จริงของผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาค่าน *Initiating Structure* กับค่าน *Consideration* ตามความคิดเห็นของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

1.4 พฤติกรรมทางการบริหารที่เป็นอยู่จริงของผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษาค่าน *Initiating Structure* กับค่าน *Consideration* ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ไม่แตกต่างกัน

2. พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู-อาจารย์ ไม่แตกต่างกัน โดยแยกพิจารณาจาก

ต่างกัน

3.3 พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่จริงแยกพิจารณาเป็นค่าน *Initiating Structure* และค่าน *Consideration* ไม่แตกต่างกัน

3.6 พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่จริงกับที่ควรจะเป็นค่า Consideration ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ไม่แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ และครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ ซึ่งมีขอบเขตภายในท้องที่ 14 จังหวัด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล สงขลา พัทลุง กระบี่ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชุมพร ภูเก็ต ตรัง พังงา และระนอง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้จำนวน 17 คน และครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้จำนวน 481 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 17 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรดำเนินเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกจังหวัดเพื่อการวิจัยครั้งนี้ประมาณร้อยละ 20 ของจังหวัดที่มีอยู่ในภาคใต้ ได้ 3 จังหวัด คือ สงขลา ปัตตานี และนครศรีธรรมราช

2. เลือกอำเภอมาร้อยละ 50 ของอำเภอที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาจากแต่ละจังหวัดที่สุ่มตัวอย่างได้ในข้อ 1. ได้ดังนี้

2.1 จังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา หาดใหญ่ สะบ้าย้อย จะนะ และ นาทวี

2.2 จังหวัดปัตตานี ได้แก่ อำเภอเมืองปัตตานี สายบุรี ยะหริ่ง และ โกลโพนธ์

2.3 จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ลิชล ร่อนพิบูลย์ ลานสกาทุ่งสง ท่าศาลา เชียรใหญ่ และปากพนัง

3. เลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาของอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากข้อ 2 มา
อำเภอละ 1 โรงเรียน ได้ 17 โรงเรียนดังนี้

- 3.1 โรงเรียนมหาวชิราวุธ
- 3.2 โรงเรียนหาคีใหญ่วิทยาลัย
- 3.3 โรงเรียนสละบายอวิทย
- 3.4 โรงเรียนจะนะวิทยา
- 3.5 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม
- 3.6 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
- 3.7 โรงเรียนสายบุรี "แจ้งประชาการ"
- 3.8 โรงเรียนสุวรรณไพลย์
- 3.9 โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา
- 3.10 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช
- 3.11 โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา
- 3.12 โรงเรียนร่อนพิบูลย์วิทยาคม
- 3.13 โรงเรียนลานสะกาประชาสรรค์
- 3.14 โรงเรียนทุ่งสง
- 3.15 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา
- 3.16 โรงเรียนเชียรใหญ่
- 3.17 โรงเรียนสตรีปากพนัง

4. จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 3 ได้ตัวอย่างประชากรที่อยู่
ในขอบข่ายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ

4.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ
โรงเรียนทั้ง 17 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 กลุ่มครู-อาจารย์ เลือกครู-อาจารย์จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัว
อย่างจำนวนร้อยละ 50 ของครูที่ปฏิบัติงานจริงในโรงเรียนนั้น ๆ ได้ครู-อาจารย์ทั้งสิ้นจำ
นวน 481 คน

การเลือกตัวอย่างจาก ข้อ 1-4 ดังกล่าวแล้ว ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

การสร้างแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขั้นต้น โดยอาศัยแนวจากแบบสอบถาม LBDQ (Leader Behavior Description Questionnaire ซึ่งสร้างโดย แอนดรู ฮัลปิน (Andrew W. Halpin) พร้อมกับยึดหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารและงานบริหารการศึกษาจากเอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

รูปคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นคำถามที่มุ่งถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นจริง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมี 4 คำเลือก ตามความถี่ของพฤติกรรมที่แบ่งเป็น มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุดหรือไม่เลย ให้คะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

มากที่สุด หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อยู่เสมอ หรือเป็นประจำ
มาก หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่ถึงกับเป็นประจำแต่

แสดงออกบ่อย ๆ

น้อย หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ บ้าง แต่ไม่ถึงกับมาก เพียง
นาน ๆ ครั้ง

น้อยที่สุดหรือไม่เลย หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมาให้เห็น
น้อยเหลือเกินหรือไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมาให้เห็นเลย

แบบสอบถามตอนที่ 2 มีคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ข้อ 1-15 เป็นแบบสอบถามวัด
พฤติกรรมด้าน Initiating Structure และข้อ 16-30 เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรม
ด้าน Consideration คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารตามลักษณะของงาน
บริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 ด้าน คือ

1. งานบริหารด้านวิชาการ	5 ข้อ
2. งานบริหารด้านบุคลากร	7 ข้อ
3. งานบริหารด้านกิจการนักเรียน	5 ข้อ
4. งานบริหารด้านสัมพันธ์กับชุมชน	8 ข้อ
5. งานบริหารด้านธุรการ การเงินและบริการ	5 ข้อ

ตอนที่ 3 ถามความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ควรจะเป็น ลักษณะของแบบสอบถามเหมือนแบบสอบถามตอนที่ 2
ทุกประการ โดยเติมคำว่า "ควร" ทุกข้อ

การสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้แยกแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด ชุด
ที่ 1 สำหรับผู้บริหาร คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ชุดที่ 2
สำหรับครู-อาจารย์ เนื้อหาของคำถามของแบบสอบถามทั้งสองชุดจะแตกต่างกันบ้างเฉพาะ
ตอนที่ 1 ส่วนตอนที่ 2 และ 3 จะเหมือนกัน

การทดลองใช้แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว กอนนำไปสำรวจข้อมูล
ต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบขั้นต้นเสียก่อน โดยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ 7 คน และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอีก 5 คน รวม

เป็น 12 คน พิจารณาแก้ไขปรับปรุง หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 4 โรงเรียน และจังหวัดสุโขทัยอีก 2 โรงเรียน ได้ใช้แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร 6 ชุด แบบสอบถามสำหรับครู-อาจารย์ 48 ชุด ได้แบบสอบถามกลับคืน 50 ชุด ผู้วิจัยได้นำมาหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) ได้ความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.79 เมื่อได้พิจารณาตัดออกให้เหลือเพียง 30 ข้อ โดยมีค่าน Initiating Structure 15 ข้อ และค่าน Consideration 15 ข้อ แล้วหาความเที่ยงอีกครั้ง รวมทั้งฉบับได้ 0.86 จึงได้พิมพ์แบบสอบถามเป็นรูปเล่ม (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและครู-อาจารย์ เป็นผู้พิจารณาและประเมินพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามรายการของข้อคำถามในแบบสอบถาม ตามความเข้าใจและความคิดเห็นของตน โดยพิจารณาจากพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารแสดงออกมาให้ปรากฏ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอบแบบสอบถามในฐานะผู้พิจารณาและประเมินผลตนเอง

การให้คะแนน ให้ 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ สำหรับความถี่ของพฤติกรรม ซึ่งแบ่งไว้ว่า มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุดหรือไม่เลย

ระดับของพฤติกรรมทางการบริหาร

1. แบ่งระดับคะแนนพฤติกรรมทางการบริหารออกเป็น 3 ระดับ ดังตาราง

ตารางที่ 1

ระดับของคะแนนพฤติกรรมทางการบริหาร

พฤติกรรม	คะแนนพฤติกรรมทางการบริหาร		
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง
พฤติกรรมทางการบริหาร (รวม)	30-60	61-90	90-120
พฤติกรรมด้าน Initiating Structure	15-30	31-45	46-60
พฤติกรรมด้าน Consideration	15-30	31-45	46-60

คะแนนพฤติกรรมทางการบริหารที่ใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างพิจารณาแยกกันเป็นกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครู-อาจารย์ ส่วนในกรณีที่ใช้หาระดับพฤติกรรมทางการบริหารที่เป็นอยู่จริงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้คะแนนเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่ม

2. ระดับความถี่พฤติกรรมทางการบริหารที่ควรจะเป็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ข้อหนึ่งข้อใดที่ทั้งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและครู-อาจารย์ มีมากกว่า 75% มีความเห็นตรงกันว่าควรมีมากและมากที่สุดรวมกัน ผู้วิจัยถือว่าเป็นข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีพฤติกรรมมาก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อแบบสอบถามได้ทดสอบขั้นต้น และหาความเที่ยง (Reliability) เป็นที่น่าพอใจแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเครื่องมือสำรวจข้อมูลต่าง ๆ โดยนำแบบสอบถามไปส่งแก่ผู้ตอบ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ณ โรงเรียนมัธยมศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดสงขลา ปัตตานี และนครศรีธรรมราช โดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากแผนกวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมีจำนวน 472 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.78 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. หาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) แบบข้อคู่ - ข้อคู่ ใช้สูตร¹

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{XY} แทนความเที่ยงของแบบสอบถามครึ่งฉบับ
 $\sum X, \sum Y$ แทนผลรวมของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ
 $\sum X^2, \sum Y^2$ แทนผลรวมของกำลังสองของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ
 N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

¹ Frederick E. Croxton, Applied General Statistics, (N.J. : Prentice - Hall, Inc. Engle wood Cliffs, 1955), p. 469.

เมื่อใดก็ตามที่ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามครั้งฉบับแล้ว นำมาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตร²

$$r_{tt} = \frac{2r_{XY}}{1 + r_{XY}}$$

เมื่อ r_{tt} แทนความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 r_{XY} แทนความเที่ยงของแบบสอบถามครั้งฉบับ

ข. การวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจให้คะแนนและรวบรวมคะแนนของแบบสอบถามแต่ละตอนของแต่ละฉบับ หากความแตกต่างของการให้คะแนนตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารด้าน Initiating Structure และด้าน Consideration โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ถ้าความเที่ยงเป็นมาตรฐาน และ t-test โดยใช้เกร็ดวงถ่วง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. คำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) จากสูตร³

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

²William Wiersma, Research Methods in Education, (New

York : J.B. Lippcott Company, 1969), p. 187.

³ประคอง กรรณสูตร, สถิติประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40.

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยใช้สูตร⁴

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ใช้ t - test เพื่อทดสอบคะแนนพฤติกรรมทางการบริหาร
 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้
 สูตร⁵

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - test
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 ตามลำดับ
 s_1, s_2 แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1
 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 แทนจำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตาม
 ลำดับ

⁴L.W. Ferguson, Personality Measurement (New York : Mc Graw-Hill Book Company, 1966), p. 67.

⁵Monroe, The Calculator Company, Operating Instructions Model 1930 Electronic Display Calculator for Statistics (New Jersey : Litton Business Systems, Inc., 1974), p. 22.

4. ทหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) โดยใช้อูสูตร⁶

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\left\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\right\} \left\{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\right\}}}$$

เมื่อ r แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum XY$ แทนผลรวมของผลคูณของคะแนน X และ Y

$\sum X, \sum Y$ แทนผลรวมของคะแนน X และ Y ตามลำดับ

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทนผลรวมของกำลังสองของคะแนน X และ Y ตามลำดับ

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

5. ใช้ t - test เพื่อทดสอบคะแนนพฤติกรรมทางการบริหาร ที่เป็นอย่างจริงกับที่ควรจะเป็น ระหว่างกลุ่มประชากรเดียวกัน โดยใช้อูสูตร⁷

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2 + s_2^2 - 2r \cdot s_1 s_2}{n}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - test

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

s_1, s_2 แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2

n แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

⁶ Ibid., p.20.

⁷ Ibid., p.22.